

religieuze belevissen

Ik ben een bureau, op zoek naar het laatste met inspiratie

Zonder religieuze beleving geen religie – misschien is ze wel de kern ervan. Toch lees je er maar weinig over. In deze rubriek beantwoorden mensen vragen over wat ze op religieus gebied hebben beleefd. Vandaag: Daan van der Waals.

rend, tastend naar geheimen, vrendend ze door stemverheffing te beschadigen. Examinator professor Brugman noemde mij 'een genie-tje', maar helaas ben ik die genialiteit snel daarna kwijtgeraakt – een soort van schouwen, van even bij God op tafel kunnen kijken. Mijn dichterschap ging ondergronds, ik werd student, journalist en voorlichter."

Hoe jammer was dat?

„Als ik de goede mensen was tegengekomen was het wellicht anders gelopen. Maar de rector, die ik om advies was gaan vragen, zag niks in mijn schrijfsels. En ik liet er mijn oren naar hangen.

Ook de universitaire studie Nederlands was de pest voor mijn creatieve aanleg. Het ging vaak over oninteressante discussies over oninteressante details van teksten. Toen ik later als plaatselijk journalist een keer een avondvullende vergadering bijwoonde van de paardenfokvereniging van Slagharen zag ik buiten het kanaal en dan overwoog ik dat ik mezelf daar eigenlijk het liefst in zou verdrinken.

Gelukkig kwamen er betere tijden, en ik heb me erbij neergelegd dat mijn ongebreidelde creativiteit was weggezakt. Na omzwervingen ben ik mijn eigen bedrijf begonnen dat onder meer kerkelijke adressenbestanden bijhoudt. Toen het leven soms zwaar en moelijk werd, ontdekte ik dat ik zelfs uit het simpele verwerken van adressen rust en troost kon putten."

Dit traditionele soefisme moet overigens niet worden verward met het westers soefisme, van de Indiase Hazrat Inayat Khan. Veruit de meeste soefi's in Nederland – met tientallen moskeën – behoren hiertoe. Khan moderniseerde het soefisme begin vorige eeuw tot een universele religie en zocht naar harmonie in alle religies.

De traditionele soefiweg waartoe sheich Ahmad behoort, gaat terug naar de islam en ziet de profeet Mohammed als het zegel der profeten. De soefi's in Ridderkerk staan bekend om hun openheid. Zij trekken vaak belangstellenden als theologie-studenten, dansers en acteurs. Theatermaakster Adelheid Roosen liet zich in Ridderkerk inspireren voor haar theaterstuk IS.MAN, vertelt de sheich.

Deze donderdagavond zijn er slechts vijftien mensen. Vanwege het slechte weer en de griep. Het kan sheich Ahmad niet deren. „Er is in het soefisme geen dwang”, zegt hij met een grote glimlach van onder zijn tulband. „In het leven loopt het zoals het moet lopen."

De aanwezigen zitten in kleermaakzitten in een kring, begroeten elkaar. Ze zingen. Vier gesluierde vrouwen die in een aangrenzende kamer zitten, zingen mee. Sheich Ahmad spreekt kort over hoe het verstand en het ego de ziel ervan kunnen weerhouden om zich open te stellen voor 'de regendruppels van liefde en kracht'. „Maar net zoals een baby op een dag geboren moet worden, zo zal de liefde er op een dag uitkomen, door je lach, dans en gedrag."

Iemand doet het licht uit. Alleen de lampjes van de nooduitgangen branden. Een veertienjarige jongen kijkt stiekem op zijn mobieltje. Hij gebelt en stoeit wat met twee puberjongens.

Dansende derwisj Oruc Surucu gaat staan, ontdekt zich van een zwart kleed, symbool voor het aardse. Zijn witte kleed, waarmee hij zijn openheid naar de hemel toont, komt daaronder tevoorschijn. Hij kruist zijn handen voor zijn borst, begint

Als kind spijbelde de Molukse Ahmad Pattisahusiwa tijdens de koranlessen en werd van school gestuurd. Uitgerekend hij werd door soefigrootmeester Nazim aangesteld als zijn vertegenwoordiger. Toonbeeld van oprechtheid en geduld.

De loodgieter is op donderdag een derwisj

Pauline Weseman

W ie een afspraak wil maken om een *dzikr* of meditatie van dansende derwisjen mee te maken in de soefimoskee in Ridderkerk, denkt eerst de verkeerde persoon gebeld te hebben. 'Ahmad Pattisahusiwa, lood- en zinkwerken', vermeldt de voicemail.

Toch is het nummer juist. Overdag verdient Ahmad Pattisahusiwa (47) de kost op het dak, elke donderdagavond leidt hij als *sheich* (meester) Ahmad Dede de Naqsbandi soefimeditatie in de moskee Baitur Rahmaan. Dat is een van de veertig meditatieplaatsen in Nederland waar de traditionele soefiweg wordt gevolgd van sheich Muhammad Nazim Adil. Sheich Nazim staat aan het hoofd staat van de Naqsbandi soefiweg, een mystieke stroming binnen de islam. Hij is voor soefi's de huidige vertegenwoordiger van de profeet Mohammed op aarde – vergelijkbaar met de paus voor rooms-katholieken.

De traditionele soefiweg waartoe sheich Ahmad behoort, gaat terug naar de islam en ziet de profeet Mohammed als het zegel der profeten. De soefi's in Ridderkerk staan bekend om hun openheid. Zij trekken vaak belangstellenden als theologie-studenten, dansers en acteurs. Theatermaakster Adelheid Roosen liet zich in Ridderkerk inspireren voor haar theaterstuk IS.MAN, vertelt de sheich.

Deze donderdagavond zijn er slechts vijftien mensen. Vanwege het slechte weer en de griep. Het kan sheich Ahmad niet deren. „Er is in het soefisme geen dwang”, zegt hij met een grote glimlach van onder zijn tulband. „In het leven loopt het zoals het moet lopen."

De aanwezigen zitten in kleermaakzitten in een kring, begroeten elkaar. Ze zingen. Vier gesluierde vrouwen die in een aangrenzende kamer zitten, zingen mee. Sheich Ahmad spreekt kort over hoe het verstand en het ego de ziel ervan kunnen weerhouden om zich open te stellen voor 'de regendruppels van liefde en kracht'. „Maar net zoals een baby op een dag geboren moet worden, zo zal de liefde er op een dag uitkomen, door je lach, dans en gedrag."

Iemand doet het licht uit. Alleen de lampjes van de nooduitgangen branden. Een veertienjarige jongen kijkt stiekem op zijn mobieltje. Hij gebelt en stoeit wat met twee puberjongens.

Dansende derwisj Oruc Surucu gaat staan, ontdekt zich van een zwart kleed, symbool voor het aardse. Zijn witte kleed, waarmee hij zijn openheid naar de hemel toont, komt daaronder tevoorschijn. Hij kruist zijn handen voor zijn borst, begint

rechtsom te draaien, spreidt zijn armen. Sneller en sneller. Net als het begeleidende tromgeroffel.

Zijn witte jurk bolt op, zijn rechterarm reikt naar de hemel. Zo blijft hij minutenlang ronddraaien. Kaarsrecht. De veertienjarige jongen voegt zich bij hem. Bloedserieus, nu. De zittende kring om hen heen zingt de islamitische geloofsbelijdenis: 'La illah ha il allah hu' (Er is geen andere God dan Allah), dat langzamerhand verwordt tot de klanken: 'hu hu hu'.

Ahmad zelf werfelt heel even maar. „Ook als ik zit, blijft alles in mij ronddraaien”, vertelt hij later. „De ziel gaat daarmee terug naar de oorsprong. Alles in de schepping draait. Van sterren tot dna-spiralen en atomen. Alles in de schepping draait om iets en dat 'iets' is het geheim van God. Door mee te draaien, versmelt je met Gods adem, zoals een suikerklontje door de warmte van een kopje thee. Het blijft suiker, maar in een andere vorm. Het is de kunst om tijdens het mediteren je eigen bewustzijn vast te houden en tegelijkertijd uit je lichaam te treden. Pas dan raakt je bewustzijn op een hoger niveau en versmelt je met de heilige adem van God."

Het geduld en de mildheid die sheich Ahmad uitstraalt, staan in schril contrast met zijn jeugd. Ahmads ouders komen in de jaren vijftig vanaf de Indonesische eilanden Saparoea naar Nederland. Hun zoon wordt als zevende van negen kinderen geboren in het Friese Gaasterland. Daar is na onlusten met christe-

Zijn witte jurk bolt op, minutenlang draait hij rond. Kaarsrecht.

lijke Molukkers het kamp Wylde-merk ingericht, speciaal voor de kleine groep islamitische Molukkers. Ahmad verhuist naar Ridderkerk waar op zijn zestiende zijn vader overlijdt. Hij is tot dan toe een puber die met jongens uit de straat omgaat en kattenkwaad uithaalt. Van school en geloof moet hij niets hebben.

Hij laat zijn oude 'wereldse leventje' achter zich en maakt een nieuwe start met Allah. In 1985 ontmoet hij grootmeester Nazim, de veertigste rechtstreekse opvolger van de profeet Mohammed. Ahmad krijgt in 1990 de opdracht van zijn grootmeester om hem in zijn naam te vertegenwoordigen. In Ahmad wordt een 'verborgen opening' geplaatst; hij ontvangt 'het geheim' van de grootvader van sheich Nazim.

Zijn bezigheden als zinkwerker en soefimeester ervaart Ahmad 'juist als een eenheid'. „Het soefisme leert dat je in een staat kunt komen waarin je 24 uur per dag in spiritueel contact staat met je grootmeester. Dat lukt niet altijd, maar de intentie is ook goed. Ik probeer altijd open te staan voor ingevingen van mijn grootmeester. Voor het oog ben ik dan met mensen aan het praten, inderlijk sta ik in contact met mijn grootmeester. Ik zing ook vaak meditatieliederen in de auto, onderweg

naar een klus. Ik was erg verlegen, maar mijn werk als zinkwerker heeft dat veranderd. Je komt vaak bij mensen die chagrijning zijn omdat er iets kapot is. Dan moet je het iets breken, vrolijk klussenlijst, voelde ik dat er iets met haar was. In haar huis hoorde ik de

Ridderkerk: minutenlang werfelt de derwisj. Sheich alias dakwerker Ahmad kijkt zittend toe.

FOTO'S MAARTEN HARTMAN

A hmad wijdt zijn leven aan het soefisme, het milde gezicht van de islam.

Judasevangelie voedt debatten wetenschappers

Twee Nederlandse wetenschappers bekritisieren in de VS nieuwe interpretaties van het Judasevangelie. En elkaar.

Lodewijk Dros

Vandaag houden Riemer Roukema (nieuwtestamenticus, Kampen) en Hans van Oort (kerkhistoricus, Utrecht) lezingen in de VS. Ze zijn uitgenodigd door collega-hoogleraar April DeConick. Het evangelie van Judas is een derde-eeuwse tekst die twee jaar geleden opdook. Judas werd daarin niet als verrader afgeschilderd, maar als held en 'ster'.

DeConick verdedigt een heel andere interpretatie: Judas is een demon en het document waarin hij figureert is een parodie. Kwestie van goed vertalen, aldus de professor.

Haar kritiek joeg de gewraakte vertalers meteen op de kast; in een artikel in *The New York Times* bestrijden ze de aantijgingen.

Hans van Oort valt DeConick op haar 'eigen' congres vandaag ook aan. Van het bestaan van het verloren gewaande Evangelie van Judas weten we doordat onder anderen Ireneus erover geschreven heeft. Geen van de vroegchristelijke auteurs biedt enige ondersteuning voor DeConicks theorie, aldus Van Oort. Dit evangelie ('goede boodschap') brengt 'goed nieuws over Judas'.

Riemer Roukema uit forse kritiek op vakgenoten die beweren dat het Evangelie van Judas een nieuwe kijk op Judas en Jezus oplevert, of een tot nog toe onbekend historisch aspect van het bijbelse verhaal. Het is 'hoogst onwaarschijnlijk', zegt Roukema, dat het Judasevangelie een soort geloof voor gevorderden is, of privégesprekken van Jezus bevat.

Daarbij moet zijn collega Van Oort het ontgelden, die in *Trouw* met stelligheid beweerde dat drie passages aan Jezus moeten worden toegevoegd. Volgens Roukema is het Judasevangelie eerder een kritiek op en herschrijving van de bekende ('canonieke') evangeliën. Het leert zeventien eeuwen na dato wat er van de gemeenschap waarin het is geschreven, niet over Jezus en zijn discipelen.

Zonder Van Oort te noemen, hekelt Roukema collega's die hun verantwoordelijkheid hebben verzaakt een evenwichtig beeld van een vroeg-christelijke tekst te geven.

Aartsbisschop Faraj dood gevonden

van onze redactie religie & filosofie

AMSTERDAM – Rahho Faraj, de Aramese aartsbisschop van de Iraakse stad Mosoel, is dood gevonden. Het persbureau van het Vaticaan meldt dat het lichaam van Faraj in de buurt van Mosoel was begraven.

De aartsbisschop was sinds 29 februari ontvoerd. De Aramese Beweging voor Mensenrechten riep toen Nederlandse en Europese politici op in actie te komen tegen het lot van de Aramese christenen.

Het is onduidelijk wie voor de ontvoering verantwoordelijk is.

advertentie

Frits de Lange
De armoede van het zinkwilvervegevoel
Pleidi voor beter ouder worden
 160 blz., €14,50
www.uitgeverijmeinema.nl

personen

Gereformeerde kerken (vrijg.) Beroepen: te Groningen-Helpman G. Timmermans te Gorinchem/Sliebrecht.
Intrede 16/3: te Spakenburg-Noord H. Pathuis uit Oldehove.
Christelijke geref. kerken Beroepen: te Deventer M.W. Vrijhof

te Arnhem (comb. CGK/NGK); te Scheveningen L.W. van der Meij te Driebergen-Rijsenburg.
Gereformeerde gemeenten Aangenomen: naar Sioux Center (VS) H. Hofman te Kalamazoo Mich. VS en bedankt voor Bodegraven, Moerkapelle en Scheveningen.